

शैक्षिक सत्र २०७५ देखि भीमेश्वर नगरपालिकाका सबै (सामुदायिक तथा संस्थागत दुबै) विद्यालयहरूमा , भीमेश्वर नगरपालिकाद्वारा जारी गरिएको आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा ऐन २०७४ मा व्यवस्था भएको प्रारम्भिक बालविकास शिक्षा केन्द्रका लागि सबै विद्यालयले सिकाई सहजीकरण गर्दा तलका विषयक्षेत्र भित्र रहेर शिक्षण सिकाई कार्य गर्नु / गराउनुपर्ने छ ।

level -1

(नर्सरी/ शिशु कक्षा,)

आवश्यक विषयवस्तु/ सामग्रीको प्रयोग : (३-४) वर्षका बालबालिकाका लागि

१) नेपाली विषयसँग सम्बन्धित

- आदारार्थी शब्दहरूको प्रयोग गर्न(
- अभिवादन गर्न
- अक्षरपत्ती प्रयोग
- बोलाई सिपको विकास गराउने
- सुनाई सिपको विकास गराउने
- श्रव्य दृश्य सामग्रीहरूको प्रयोग (बालगित, नाटक,विभिन्न चेतनामूलक कार्यक्रम)
- बाल कथा (स्थानीय परिवेश सँग सम्बन्धित)
- बाल गीतहरू (छोटो छोटो)
- नाटकीय खेल खेलाउने
- क देखि ज्ञ सम्म (पढ्ने मात्र)

२) अङ्ग्रेजी विषयसँग सम्बन्धित

- Greetings
- alphabet chart को प्रयोग
- Developing speaking skills
- Developing listening skills
- use of audio -visual materials
- child stories [short related to local societies]
- Rhymes
- चित्र सहितको Letter (अक्षर) कार्डहरू
- puzzle box को सामान्य प्रयोग
- Letter – A To Z [capital letter only]

३) गणित विषयसगँ सम्बन्धित

- गन्ती (१ देखि १० सम्म) (हिन्दु अरेबिक र नेपाली दुवै)
- ठोस तथा चित्रद्वारा सङ्ख्याको अवधारणा (सामान्य)
- Dice (Numbers and Letters को प्रयोग)
- अङ्कपत्ती (हिन्दु अरेबिक र नेपाली दुवै)
- Chart
- puzzle box
- simple concept of Geometrical shape
- concept of time
- concept of note and coin
- simple mathematics game
- concept of sets
- indirect concept of addition and subtraction[only use picture]

(४) विज्ञान तथा वातावरण शिक्षा

- विभिन्न विरुवाहरूको जानकारी
- फलफूलको जानकारी (फलफूलको स्वाद, रङ, स्थानीय फलफूलको)
- पशु पंक्षी सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- प्रकाश ,तातो चिसो गुलियो ,अमिलो टर्रो आदिको अवधारणा
- वातवरण संरक्षण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- बोट विरुवाको जानकारी
- घर पालुवा जनावरको सामान्य जानकारी
- तरकारीको सामान्य जानकारी
- खानेकुराको जानकारी

(५) वानी व्यवहार तथा स्वास्थ्य शिक्षा

- मिलेर बस्न सिकाउने
- हात धुन सिकाउने
- जुत्ता खोल्न , राख्न र लगाउने सिकाउने
- कपाल कोर्न, नङ काट्न, ब्रस गर्न र लगाउन सिकाउने
- घर तथा वरीपरी र विद्यालयकोठाको सरसफाइ सम्बन्धमा
- ट्वालेट प्रयोग
- पिउने पानीको बारे
- रुमालको प्रयोग
- सरसफाइको साधनको सामान्य जानकारी

(६) शारीरिक शिक्षा

- शारीरिक कसरत हुने उमेर अनुसारको खेल खेलाउने
- नृत्य
- नाटक
- स्थानीय खेलहरू
- गायन

(७) सामाजिक शिक्षा

- घर परिवार
- आपसी सहयोगी बातवरण
- कक्षा कोठामा साथीहरूसँग मिलेर बस्ने
- स्थानीय चाडपर्वको नाम,
- स्थानीय धर्म सस्कृतिको सामान्य जानकारी
- चित्रहरू (सामान्य चित्रहरू के को चित्र हो , यसको उपयोग केमा हुन्छ आदि प्रश्न)
- आदर गर्ने, अभिवादन गर्ने
- नाता सम्बन्धी

(८) विविध विषय (सृजनात्मक अभिव्यक्तिशील कला समेत)

- Doll, चिन्ते
- वाद्य वाधन सामान्य जानकारी
- चित्रको माध्यमबाट वस्तुको सामान्य पहिचान
- सङ्गीत
- भाडाकुटी
- बालबालिकाका लागि Rest room को व्यवस्था
- रङ्ग भर्ने
- चित्र निर्माण
- पिङ्ग खेलाउने
- आवश्यकता अनुसार अन्य खेलहरू
- प्रार्थना
- सन्दर्भ सामग्री - (आवश्यकता अनुसार पुस्तकको प्रयोग सकिने)

level 2

आवश्यक विषयवस्तु/ सामग्रीको प्रयोग : (४-५) वर्ष

१) नेपाली विषयसगँ सम्बन्धित

- आदारार्थी शब्दहरूको निरन्तरता
- अभिवादन
- अक्षरपत्ती , शब्दपत्ती, चित्रपत्ती
- बोलाइ सिपको विकास
- सुनाइ सिपको विकास
- पढाइ तथा लेखाइ सिपको सामान्य विकास गर्ने
- श्रव्य दृश्य सामग्रीहरूको प्रयोग
- बाल कथा (स्थानीय परिवेशसँग सम्बन्धित)
- बाल गीतहरू (छोटो छोटो)
- (क- ज्ञ, अ- अः)(अ,आ,इ,ई,उ,ऊ,ए,ऐ,ओ, अं अः सम्म) पढ्ने र लेख्ने
- बाल कविता (स्तरअनुसार)
- आकार र इकार सम्बन्धी
- छोटो कविता

२) अंग्रेजी विषय सगँ सम्बन्धित

- Greetings
- asking for permission
- alphabet chart
- word chart
- continue Developing speaking skills
- continue Developing listening skills
- use of audio visual materials
- child stories [short related local societies]
- Rhymes
- चित्र सहितको Letter (अक्षर) कार्डहरू
- चित्र सहितको word (शब्द) कार्डहरू

- puzzle box
- Letter – A To Z (Big and small)
- A to Z word (कम्तिमा One Letter 5 words)
- writting skills 9 four Line Copy use 0
- numbers and colours
- simple word concept (Monkey horse , Giraffee)
- oral answers of Wh questions .
- short conversation .
- sound and letters shapes .
- age
- months and days
- Role play

३) गणित विषयसगँ सम्बन्धित

- गन्ती (१ देखि ५० सम्म) र लेखन (१ देखि ५० सम्म)
- सङ्ख्याको अवधारणाको निरन्तरता
- Dice (Numbers and Letters)
- अंकपत्ती
- Chart
- puzzle box
- Addition - 1 to 9
- Subtract - 1 to 9
- concept of zero
- concept of Geometrical shape
- concept of time
- Greater than less than
- concept of week and days
- concept of note and coin
- concept of simple measurement
- concept of fraction [using picture only]
- concept of set[only picture]
- पहाडा (दुनोट ३ सम्म गराउने)
- simple mathematics game

(४) विज्ञान तथा वातावरण शिक्षा

- विभिन्न विरुवाहरुको जानकारी
- फलपूलको जानकारी
- पशु पंक्षी सम्बन्धी सामान्य जानकारी

- प्रकाश ,तातो चिसो
- गुलियो ,अमिलो टर्रो
- बातवरण संरक्षण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- वोट विरुवाको जानकारी
- सामान्य सजिव निर्जीव वस्तुहरु , फलपूल हरु ,
- आफ्नो नातेदारको बारेमा पहिचान
- रडको सामान्य जानकारी
- घर पालुवा जनावरको जानकारी

(५) वानी व्यवहार तथा स्वास्थ्य शिक्षा

- मिलेर बस्ने
- हात धुन सिकाउने
- जुत्ता खोल्न , राख्न र लगाउने सिकाउने
- ब्रस गर्ने, दाँत माभ्ने
- कपाल कोर्न, नड काट्न, ब्रस लगाउन सिकाउने
- आदार गर्ने
- नुहाउने
- घर तथा वरीपरी सर सफाई
- ट्वालेट प्रयोग
- पिउने पानीको सम्बन्धमा
- प्राथमिक उपचार
- रोगको बारेमा सामान्य जानकारी
- रुमालको प्रयोग
- सरसफाइको साधनको सामान्य जानकारी
- घरबाट निकलिने फोहोरहरुको बारेमा

(६) शारीरिक शिक्षा

- शारीरिक कसरत हुने उमेर अनुसारको खेल खेलाउने
- नृत्य
- नाटक
- कवाज
- स्थानीय खेलहरु
- हिडाइ र दौडाइ
- अन्य स्थानीय खेलहरु

(७) सामाजिक शिक्षा

- आफू र घर परिवार
- आफ्ना परिवारको नाम बताउन
- मेरा सामानहरु
- मेरा साथीहरु
- आपसी सहयोगी बातवरण
- कक्षा कोठामा साथीहरूसँग मिलेर बस्ने
- स्थानीय चाडपर्वको नाम,
- स्थानीय धर्म सस्कृतिको सामान्य जानकारी
- घरमा गरिने कार्यहरु
- नजिकको क्षेत्र भ्रमण गराउन
- चित्रहरु (चित्रहरु के को चित्र हो , यसको उपयोग केमा हुन्छ आदि प्रश्न)
- अपाङ्गता भएका र असहायलाई सहयोग
- सहयोग गर्ने भावनाको विकास
- समुदायका मानिसको सम्बन्धको बारे
- परिवारको पेशा सम्बन्धमा
- आफ्नो टोलको जानकारी सम्बन्धमा
- आदारगर्ने, अभिवादन गर्ने

(८) विविध विषय (सृजनात्मक अभिव्यक्तिशील कला समेत)

- Dolls, चिन्ने
- वाद्य वाधन चलाउने सीपको विकास तथा सामान्य जानकारी
- सेवाको भावना विकास
- विद्युत सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- चित्रको माध्यमबाट बस्तुको सामान्य पहिचान
- रेखाचित्र
- कोलाज
- सङ्गीत
- भाडाकुटी
- Rest room को व्यवस्था
- रङ्ग भर्ने
- चित्र निर्माण
- पिङ्ग खेलाउने
- अन्य आवश्यकता अनुसार
- प्रार्थना
- सन्दर्भ सामाग्री - (आवश्यकता अनुसार पुस्तकको प्रयोग गर्न सकिने)